

Kvinnoförakt på båda sidor gallret

Inom fängelsevärlden råder en föråldrad kvinnosyn, som gör koppleri fullt möjligt. Men det beror inte bara på de intagna. Personalen och Kriminalvården har också ett ansvar.

Text: Maria Rudling | [Prenumerera](#) | Krönika i [SocialPolitik nr 1 2010](#)

På landets drygt 50 fängelser sitter mellan fem och sex tusen intagna. Runt 5–10 procent är kvinnor. För någon som hamnar i fängelse förändras livet drastiskt samma sekund som straffet börjar verkställas.

Åtta till tio tusen barn har varje år en förälder som sitter i fängelse. Oavsett hur brutala och samvetslösa brott den intagne begått så är känslor av saknad, längtan och sorg desamma. Även för barnen.

Många har en man, en fru alternativt flickvän/pojkvän att försöka bibehålla en relation med. Många gånger har jag fått bevittna just hur problematiskt det är att vårda en relation med någon man älskar, men samtidigt svikit.

Det finns dock en påtaglig skillnad mellan kvinnor och män. En man i fängelse lyckas i mycket större utsträckning behålla sin respektive under tiden på anstalt. En kvinna i fängelse mera sällan. I stort kan man säga att kvinnor som hamnar på anstalt i mycket större utsträckning, redan innan de åker fast, är längre ner på samhällsstegen. De är oftast narkomaner, fast i en mycket destruktiv relation med en man, psykiskt instabila och/eller socialbidragsberoende. En kvinna som hamnar i fängelse är på så sätt inte vatten värd.

En man som hamnar i fängelse kan istället öka sin attraktionskraft just genom bedriften att lyckas bli inlåst.

Detta är ett fenomen som är i allra högsta grad levande i Sverige år 2010. Ibland när jag passerar förbi centralvakten på vägen hem händer det att jag stöter ihop med de besökare som är på väg in i anstalten. Då och då anländer det mycket unga och vackra kvinnor med ett ytterst välpolerat yttre. Det handlar majoriteten av gångerna om någons flickvän eller fru men ibland händer det att det kommer kvinnor som aldrig tidigare träffat mannen de är där för att besöka. De är "beställda" av någon på insidan. I en värld där allt är till salu, där allt har ett pris. En kollega åhörde en diskussion mellan två intagna som dividerat om priset för just en sådan tjänst. I strafflagstiftningen rubriceras det som koppleri. En tidigare klient lever idag tillsammans med den tjej som levererades åt honom under hans tid på en sluten anstalt. Kanske fann de kärleken där i besöksrummet. Kanske lever de idag i ett förhållande som bygger på förtroende och ömsesidig respekt. Men när han talade om henne efter deras första möte så visade han mig lättklädda bilder av henne från tiden hon jobbat som modell. Han berättade att hon lagt in 750g silikon i varje bröst och han undrade om jag inte tyckte att det var lite väl tungt. Det här är naturligtvis en fruktansvärd verklighet som i mångt och mycket bekräftar människors fördomar om den kriminella världen. Det är dock inte så att alla landets interner sysslar med koppleriverksamhet. Det förekommer men de allra flesta som sitter i fängelse vill ha lika mycket kärlek och respekt i sina förhållanden som du och jag.

Efter att ha arbetat drygt två år på anstalt vet jag att jämställdhetsfrågorna ligger mycket långt nere på agendan. Den jämställdhetsplan som ska finnas inom varje statlig myndighet finns inte på någon av de två systeranstalter som tillhör mitt verksamhetsområde.

Även anstaltsreglerna diskriminerar eftersom manliga vårdare inte tillåts ta urinprov på kvinnor, medan en manlig intagen ofta tvingas klä av sig naken och kissa i en burk framför kvinnliga vårdare. Vad bygger den här logiken på om inte en

föråldrad syn att en man alltid ser på en kvinna som ett sexobjekt och att det därför blir kränkande för kvinnan att klä av sig inför mannen. Är det då inte lika kränkande för en man att klä av sig inför en kvinna? Naturligtvis sänder det här ut signaler till de intagna om att Kriminalvårdens syn på män och kvinnor ofta är lika kategorisk som den förhärskande synen inom den kriminella världen.

Det borde inte vara möjligt att bedriva koppleriverksamhet inne på landets fängelser. Och ett modernt regelverk inom en statlig myndighet ska inte heller kategoriskt göra skillnad på kvinnor och män.

maria.rudling[at]spray.se

Maria Rudling arbetar som lärare i samhällskunskap, rättskunskap och franska inom Kriminalvården; KVA Beateberg och tidigare Kronobergshäktet.